

Jens Otto Krags nytårstale

Taler

Jens Otto Krag
Statsminister

Dato

1. januar 1965

Sted

Radio- og tv-transmitteret

I går gik vi ud af det første femår af tresserne.

Et årti mange har stillet ganske særlige forventninger til. Vort år hundrede er jo begivenhedsrigt, mange forandringer er indtruffet, men det er som om, man har haft en forventning om, at netop det årti, vi lever i, skulle have mulighed for at skabe særlig store økonomiske og tekniske ændringer. Blive en slags gennembrudstid.

Nu er halvdelen af tresserne altså gået. Har de lever op til forventningerne? Er der indtrådt forbedringer i det omfang, mange havde troet, de ville komme?

Både ja og nej.

For Danmark har de første fem år af tresserne været en periode i vækst. En efter danske forhold ganske særlig stærk vækst. Vort samlede nationalprodukt er på disse fem år steget med over 25 %. Investeringerne er steget med over 35 %. Det vil sige, at vort erhvervsliv er blevet kraftigt udbygget, og det betyder, at vore erhverv bredt anskuet har opretholdt og forbedret deres internationale konkurrenceevne.

Tager vi industrien alene, finder vi, at den i dette femår har forøget sin valutaindtjening med over firsindstyve procent. Det er ganske imponerende fremstød! Når landbrugsvalutaindtjening ikke viser tilsvarende stor procentvis opgang, så er det ikke dansk landbrugs skyld. Både leveringsmæssigt og konkurrencemæssigt kan dansk landbrug klare sig, men i udlandet rejser man kunstige handelsforhindringer, og en kunstig markedsdeling har vist sig i Europa. Begge dele har generet landbrugseksporten og vil komme til det fremover.

Summen af det hele er imidlertid, at på tærsklen til 1965 der må vi konstatere en større samlet velstand i Danmark end nogensinde før. Vi må konstatere, at vi har en højere beskæftigelse end nogensinde før. Vi ser ud over et land, hvor der vel aldrig i vinterperioden har været et så ringe antal arbejdsløse som netop nu.

Vi kan se en ung generation med bedre muligheder for uddannelse end nogensinde før, og vi ser vel også stort set en social tryghed, som er bedre end før. Der tages bedre vare på de ældre, de syge, invaliderne, end man tidligere har gjort.

Jeg ved godt, at alle disse ting ikke er fuldt tilfredsstillende. Men vi har vel lov til at fastslå fremskridtene, uden at det skal lamme landets vilje til at gøre nye fremskridt, og uden at vi skal blive selvtilfredse af den grund.

Det er denne udvikling, vi skal føre videre.

Hvordan gør vi det?

Ja, først og fremmest er det nødvendigt, at der også i det nye år er gode salgsmuligheder for danske varer i omverdenen. Her kan vi selv gøre noget, vore erhverv kan gøre meget, men til syvende og sidst er det konjunkturerne, der får afgørelsen. Af os selv kræves der, at arbejdsmarkedets parter finder en løsning på de problemer, de står over for i de kommende måneder, så arbejdsfreden kan fortsætte, og således at arbejderne og funktionærerne får andel i produktivitetens forbedring men uden at landets konkurrenceevne udadtil bliver forringet. Det lyder måske så let, men det er svære opgaver, der skal løses.

Hvis de løses rigtigt, vil vi mest sandsynligt også i '65 få en stærk forøgelse af eksporten, først og fremmest af industrieksporten. På basis af den er det så regeringens og Folketingets opgave at føre en økonomisk politik, der skaber økonomisk balance i forhold til udlandet over et par år.

For at nå det vil det kræves, at staten skal have større indtægter Hvor skal de skaffes?

Skal vi gå de gamle prøvede veje, som befolkningen kender indtil trivialitet? Eller skal vi forsøge noget nyt?

Regeringen vil give et forhandlingsoplæg, så Folketinget, når beslutningen skal træffes, vil have flere muligheder at vælge imellem. Jeg skal ikke lægge skjul på, at vi fra regeringens side ville foretrække at forsøge nye veje.

Det, vi skal opnå, er at finde løsninger på de finansielle problemer, der kan holde et godt stykke ud i fremtiden, så der bliver ro om disse ting. At vi finder veje, der ikke belaster og generer eksporten, og at vi finder veje, der kan samle en bred tilslutning i befolkningen både politisk og i forhold til erhverv og organisationer.

Og her som på andre områder gælder de nye parlamentariske vilkår efter valget i fjor. Der er ikke noget fast flertal i det danske Folketing. Vi har alle et ansvar. Alle partier, både regering og opposition.

Nu ved jeg godt, når jeg taler om finanser, at mange af landets borgere bekymret vil spørge: men, når vi da aldrig dertil, at staten kan nøjes med sine normale indtægter og den vækst, der automatisk kommer i dem?

Og svaret må blive, jo. Jeg håber vi kommer dertil. Det kan ikke være noget formål i sig selv, at statens udgifter og statens indtægter skal vokse år efter år. Men fremskridt og vækst i hele samfundet stiller også krav til det offentlige.

Lad mig nævne et par eksempler. 1. april i år træder de nye regler om folkepension i kraft. Det, samfundet i enighed søger at nå, er, at de ældre medborgers indkomster skal holde trit fremad med det, der gælder for andre almindelige medlemmer af samfundet. Det koster mange penge. Men hvem vil stille sig i spidsen for en bevægelse for, at vi ikke skulle give de ældre medborgere disse rimelige fordele?

Eller tag hele uddannelsesområdet. Skoler, tekniske skoler, alle former for uddannelse. Det koster mange, mange penge at holde dette store system løbende. Holde det ajour. Stadig bringe det på højde med eller prøve på at bringe det på højde med det, man har andre steder i Europa. Men skulle vi lade være med det? Ville det være rigtigt af hensyn til ungdommen og andre, der søger uddannelse. Ville det ikke være at save selve den gren over, hvorpå fremskridtet bygger?

Jeg har nævnet to eksempler, jeg kunne nævne mange flere. Trafik. Tænk på

veje, havne, lufthavne, broer. Skulle vi ikke se at komme i gang med de broer? Det koster penge, men hvem vil påtage sig at sige, at nu hvor vi går ind i et nyt år, der skal vi udskyde og forsinke?

Det er klart, at hver enkelt udgiftspost kan gås igennem, og jeg tror gerne, man kan finde større eller mindre poster, hvor man kan udskyde noget og måske spare lidt. Det skal vi gerne prøve på. Men Danmark vil være et moderne land på linje med det øvrige Europa i en verden i vækst. Og vil man det mål, undervisningsmæssigt, trafikpolitisk, socialpolitisk, sundhedsmæssigt, vedrørende boligbyggeri, hospitaler, ja så må man også ville midlerne. Så må man leve op til at bidrage til at betale det, fremskridtet koster.

Her tror jeg også, det hører nytåret til at sige, at fremskridtet, det må mærkes over hele samfundet. I alle grene af landet i alle dele af befolkningen. Det er svært at pege et enkelt område ud og sige: "Du skal ikke med i fremskridtet". Derfor bliver fremskridtet et fælles gode, en fælles forpligtelse – og vi må alle leve op til dets forudsætninger.

Der er vel snarere områder, hvor man gerne så, at det gik en lille smule hurtigere. En ny Sociallovskommission har netop påbegynde sit arbejde. Det er klart, den skal virke sagligt, der skal ikke gælde nogen grænser eller gitre for de perspektiver, den må rejse, for de nydannelser den må foreslå. Den skal have frit arbejdsområde.

Kvindekommissionen kommer i gang i det nye år. Jeg tror, det er på tide, vi i Danmark lærer at følge med. Jeg har her en tyk bog, den hedder: "Kvindens liv och arbete". Den er udarbejdet på svensk og norsk og svenske og norske forskere har i denne bog gennemarbejdet kvindens stilling i det moderne samfund. Hendes uddannelsesproblemer, den gifte mors problemer og den ugifte mors problemer. Den unge kvindes problemer, den gamles, den ensommes. Alt dette skulle vor Kvindekommission komme i gang med.

Nu når vi taler om kommissioner, vil jeg gerne nævne, at i det nye år vil det være tyve år siden, at den store Ungdomskommission under Hal Kochs ledelse gennemførte sit store arbejde. Mon ikke det var en idé at se på Ungdomskommissionens betænkning igen? Meget af det, der blev foreslået i den, er gennemført, andre ting er forældet. Men kan der alligevel ikke hvile tanker i den, uprøvede eller uforløste, som det vil være rigtigt, at vi over for vor tids

ungdomsproblemer fik set på?

Konklusionen er, at problemerne i '65 bliver store. At de nærmeste måneders problemer ikke bliver de mindste, og at vi i fællesskab, i samarbejde, under fælles ansvar skal løse dem sådan, at vi dermed ikke lægger hindringer i vejen for fremtiden, men tværtimod bereder udviklingen en bedre vej i de nærmeste år.

Ja, jeg har her prøvet at sige lidt om det danske samfunds problemer. Vore bekymringer og vore forhåbninger her hvor vi er gået ind i det nye år.

Mon ikke hvert eneste menneske, og hver eneste familie har sine bekymringer og sine forhåbninger på samme måde? Kunne vi mon finde et område, hvor håb og bekymringer er ens for alle hele verden over? Ja, det tror jeg, vi kan. Jeg tror, at ønsket om fred og afspænding er fælles for alle.

Fred i Asien. Fred i Afrika. Og naturligvis fred i den øvrige verden. Fred i de ulykkesramte områder i Congo, i Vietnam, på Cypern, hvor vi i øvrigt i år har set danske styrker, frivillige styrker, under FN's ledelse gøre en glimrende indsats, som disse danske styrker fortjener en tak for.

I 1964 opstod der ikke udenrigspolitisk nye store kriser af samme art som for eksempel Cuba-krisen i '62. Men der blev heller ikke løst så forfærdeligt mange problemer. Jeg håber, at 1965 i den henseende bliver et bedre år.

Ser vi på det atlantiske samarbejde, ja, så slap det jo lige netop igennem 1964 med skindet på næsen – ikke mere. Jeg håber, at man vil kunne udbygge det bedre i det nye år, og jeg synes, der er grund til at sige, at man bør ikke i det vestlige samarbejdes fortsættelse lade formen for samarbejdet eller formen for forsvarssamarbejdet, for eksempel det meget omdiskuterede MLF, blive en hindring for nye fremskridt.

Og i Europa. Er vi der kommet hinanden nærmere?

Næh, det er vi vist ikke. Hver af markedsdannelserne, De Seks for sig, De Syv for sig, har under store vanskeligheder udviklet sig videre på deres egen løbebane, men under stigende forskelsbehandling de to markeder imellem til skade i hvert fald for os. Lad os håbe at man også på dette felt finder et bedre fodslag i det nye år.

Her kunne jeg have lyst til at sige, som en moderne europæisk politiker har sagt det: “Der gives intet europæisk fællesskab uden Frankrig, men der gives heller ingen europæisk sikkerhed uden USA.” Og jeg kunne have lyst til at tilføje, og der gives heller intet bredt europæisk samarbejde uden de nordiske lande og uden England.

Lad os ønske at 1965 vil bringe mere fred og mere samarbejde, end '64 evnede at gøre det.

På dette område som på alle andre, udadtil som indadtil, gælder det, at kun ved ansvarsbevidst forhandling, kun ved fordomsfrit samarbejde – og ved en virkelig forståelse af problemerne hen over alle politiske og ideologiske og racemæssige grænser, kun på et sådant samarbejdes grundlag kan fremskridtet formes videre.

Jeg vil gerne bringe alle danske en tak, for hvad der er udrettet her i landet i det gamle år, og jeg vil ønske for alle danske et godt nytår!

Kilde

Mellbin, E.F. & Mellbin, F.-M.S. (2011) Nu gælder det Danmark! Statsministrenes nytårstaler (1. udg.) København: Lindhardt og Ringhof Forlag

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Nytårstale, Socialdemokratiet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jens-otto-krags-nytaarstale-1965>